

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 12CoP/68/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6124300821
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 11. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Silvia Tisová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2025:6124300821.2

Rozhodnutie

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Silvie Tisovej a členov senátu JUDr. Táne Rapčanovej a Mgr. Petra Straku, vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti: A. B., nar. XX.XX.XXXX, C. B., nar. XX.XX.XXXX a D. B., nar. XX.XX.XXXX, pobytom ako matka, zastúpené kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Brezno, deti rodičov: matka E. B., nar. XX.XX.XXXX, pobytom F., G. XXX/XX, t. č. H. – I., G. XX a otec A. B., nar. XX.XX.XXXX, pobytom J., C. XXXX/XX, t. č. vo výkone trestu odňatia slobody Ústav na výkon trestu odňatia slobody Dubnica nad Váhom, o návrhu matky na zvýšenie výživného, na odvolanie otca voči rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 8P/53/2024 - 134 zo dňa 19.11.2024 v spojení s opravným uznesením č. k. 8P/53/2024 - 182 zo dňa 17.02.2025, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s opravným uznesením m e n í nasledovne:

I. Otec j e p o v i n n ý prispievať na výživu maloletého A. sumou 180 eur mesačne, maloletého C. sumou 180 eur mesačne a maloletého D. sumou 140 eur mesačne, počnúc dňom 21.05.2024, a to do 15. dňa mesiaca vopred k rukám matky.

II. Otec j e p o v i n n ý uhradiť nedoplatok na zvýšenom výživnom za obdobie od 21.05.2024 do 30.11.2025 vo výške 1 468,39 eur na maloletého A., vo výške 1 651,94 eur na maloletého C. a vo výške 1 101,29 € na maloletého D., do 30 dní od právoplatnosti rozsudku, k rukám matky.

III. Týmto sa m e n í rozsudok Okresného súdu Brezno č. k. 1P/73/2021 – 61 zo dňa 11.02.2022 v časti určenia výšky výživného na maloleté deti.

IV. Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov prvostupňového ani odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie s účinnosťou od 21.05.2024 zvýšil výživné otca voči trom maloletým deťom, a to na A. na sumu 132 eur mesačne, na C. na sumu 132 eur mesačne a na D. na sumu 111 eur mesačne, splatné vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky. Vo zvyšku návrh matky na zvýšenie výživného zamietol. Súčasne rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

V spojení s opravným uznesením súd prvej inštancie za obdobie od 21.05.2024 do 19.11.2024 určil nedoplatok na zvýšenom výživnom vo výške 203,35 eur na A., 266,90 eur na C. a 197 eur na D., ktorý uložil otcovi uhradiť k rukám matky do šiestich mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia.

Dôvodil tým, že maloleté deti pochádzajú z rozvedeného manželstva rodičov, sú zverené do osobnej starostlivosti matky, styk otca je ponechaný na dohodu rodičov. Naposledy bolo výživné upravené

rozsudkom Okresného súdu Brezno č. k. 1P/73/2021 – 61 zo dňa 11.02.2022, a to vo výške 100 eur mesačne na A., 90 eur mesačne na C. a 80 eur mesačne na D.. V tom čase A. a C. navštevovali K. ročník základnej školy, D. I. ročník, matka mala príjem približne 400 eur mesačne, bola dlhodobo práceneschopná a bývala v podnájme. Pomery otca sa vtedy nepodarilo zistiť.

Od poslednej úpravy uplynuli dva roky, deti sú staršie a zvýšili sa náklady na ich výživu, výchovu a vzdelanie. A. a C. mali v čase rozhodnutia XX a XX rokov, navštevovali B. ročník základnej školy, boli zdraví, venovali sa futbalu a posilňovní, čo predstavovalo mesačné náklady na krúžky a permanentky približne 55 eur na každého. D. mal XX rokov, navštevoval K. ročník základnej školy a futbalový krúžok. Matka bola nemajetná, od apríla 2024 nezamestnaná, evidovaná na úrade práce, nepoberala dávky v hmotnej núdzi, jej príjem tvorili len prídavky na deti vo výške 180 eur mesačne. Bola práceneschopná, mala zdravotné problémy a zvýšené náklady na lieky. Žila v prenajatom byte s priateľom, v ktorom nájomné činilo 572 eur mesačne.

Otec je vo výkone trestu odňatia slobody v trvaní 4,5 roka, predtým pracoval ako obrábač kovov. Súd prvej inštancie konštatoval podstatnú zmenu pomerov odôvodňujúcich zvýšenie výživného. Pri určení zvýšeného výživného vychádzal z potenciálneho zárobku otca, pokiaľ by bol na slobode, a to z cca 1.012 eur čistého mesačne, keďže si obmedzil možnosť pracovať vlastným konaním. Aplikoval pritom metodiku Ministerstva spravodlivosti SR pre výpočet výživného (ďalej len „Metodika“): na A. a C. (druhý stupeň ZŠ) určil 13 % z čistého zárobku, na D. (prvý stupeň ZŠ) 11 %, čo predstavuje 132 eur, 132 eur a 111 eur mesačne.

Návrh matky na vyššie výživné (200 eur na starších, 100 eur na najmladšieho) bol čiastočne zamietnutý; na D. súd prvej inštancie priznal viac, než žiadala. Výživné bolo zvýšené od podania návrhu (21.05.2024).

O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na ich náhradu.

2. Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie otec, namietajúc, že súd prvej inštancie pri určení výživného vychádzal z príjmu, ktorý by mohol dosahovať ako obrábač kovov, hoci v súčasnosti takýto príjem nemá, keďže vykonáva trest odňatia slobody. Podľa jeho názoru súd prvej inštancie nesprávne vychádzal z hypotetického príjmu, ktorý nezarába, a preto nie je schopný plniť povinnosť v určenej výške. Zdôraznil, že jeho aktuálne pomery mu neumožňujú zabezpečiť sumu, ktorú mu prvostupňový súd uložil, a požiadal, aby bolo určené minimálne výživné, vo výške 30 % zo životného minima. Odvolanie uzavrel žiadosťou o pochopenie jeho situácie.

3. K odvolaniu otca sa vyjadrila matka, poukazujúc na to, že je samoživiteľkou troch maloletých detí, o ktoré sa stará sama. Uviedla, že pred tromi mesiacmi podstúpila operáciu, jej zdravotný stav jej neumožňuje nastúpiť do práce a vybavuje si invalidný dôchodok. Zdôraznila, že otec nikdy neprispieval do domácnosti a v súčasnosti je vo výkone trestu odňatia slobody, preto žiadala, aby jej súd pomohol aspoň zvýšením výživného. Podrobne opísala svoje mesačné náklady na stravu, bývanie, energie, lieky, školské obedy, družinu, krúžky, oblečenie a školské pomôcky, ktoré podľa nej presahujú jej možnosti. Namietala, že chlapci sú vo vývine, majú zvýšené potreby a ona už nezvláda všetko uhrádzať. Uviedla aj, že otec sa o deti nikdy nestaral a bol právoplatne odsúdený za násilie. Navrhla, aby odvolací súd zvýšil výživné na A. a C. na 250 eur mesačne a na D. na 200 eur mesačne.

4. K odvolaniu otca sa vyjadril kolízny opatrovník, uvádzajúc, že sa oboznámil s dôvodmi odvolania a má za to, že zvýšenie výživného je v záujme maloletých detí vzhľadom na ich aktuálne a odôvodnené potreby. S rozsudkom súdu prvej inštancie súhlasil a navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil.

5. Otec vo svojej replike uviedol, že zotrváva na dôvodoch odvolania. Zdôraznil, že počas výkonu trestu nemá z čoho platiť výživné v určenej výške, a pokiaľ bude vo výkone trestu, bude mu narastať len dlh. Uviedol, že po skončení výkonu trestu je ochotný prispievať deťom v primeranej miere.

6. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“) v spojení s § 3 ods. 5 písm. a/ Civilného mimosporového poriadku, ďalej len „CMP“), preskúmal vec v intenciách § 65 CMP a § 66 CMP. Následne bez vykonania odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario rozsudok prvostupňového súdu podľa ust. § 388 CSP zmenil tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku.

7. Z obsahu spisového materiálu mal odvolací súd preukázané, že návrhom doručeným súdu prvej inštancie dňa 21.05.2024 sa matka domáhala zvýšenia výživného na maloleté deti. Ďalej z vykonaného dokazovania boli preukázané pomery účastníkov tak, ako sú opísané v odseku 1. odôvodnenia tohto rozsudku.

8. Z takto ustáleného skutkového stavu následne vychádzal aj odvolací súd konštatujúc, že súd prvej inštancie vo veci vykonal dostatočné dokazovanie bez nutnosti jeho doplnenia alebo opakovania, preto nebol dôvod odvolacie pojednávanie vo veci nariadovať. Pomery účastníkov, čo sa týka ich príjmov, výdavkov i sociálnej situácie, boli zistené riadne, správne bola konštatovaná aj podstatná zmena pomerov na ich strane, odvolací súd len inak posúdil výšku priznaného výživného.

9. Odvolací súd uvádza, že sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, podľa ktorého potenciálu otca dosahovať príjem zodpovedá suma 1.200 eur brutto mesačne. Vychádzal pritom tak z príjmu, ktorý ako potenciálny uvádzal v konaní sám otec, ako aj zo súdom prvej inštancie zistených ponúk voľných pracovných miest.

10. Námieta otec, že vo výkone trestu taký príjem nedosahuje, pritom neobstojí. V prejednávanej veci je nutné konštatovať, že pokiaľ by otcovi v dôsledku vlastného nezodpovedného správania a páchania trestnej činnosti nebol uložený trest odňatia slobody, nebol by teraz fakticky obmedzený v pracovných možnostiach a bolo by v jeho možnostiach a schopnostiach vykonávať práce, v ktorých by mohol dosahovať uvedený zárobok. Keďže nastala opačná situácia, otec spáchal zločin týrania blízkej a zverenej osoby (voči matke maloletých), jeho protiprávne konanie nemôže ísť na vrub maloletých detí, ako správne zdôraznil súd prvej inštancie v napadnutom rozhodnutí.

11. Na potvrdenie správnosti vyššie uvedeného záveru súdu prvej inštancie ako i súdu odvolacieho v prejednávanej otázke (a obdobnej skutkovej situácii) odvolací súd poukazuje i na nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. IV. ÚS 1181/07, v ktorom okrem iného bolo konštatované: „V zmysle čl. 32 ods. 4 Listiny je garantované právo rodičov vychovávať svoje deti a naopak, deťom sa potom zaručuje právo na rodičovskú starostlivosť a výchovu. Tento ústavne zaručený princíp ochrany práv teda zahŕňa zo strany rodičov zabezpečenie materiálnej a nemateriálnej povahy, a to, aby dieťa mohlo dostatočne rozvíjať svoje možnosti a schopnosti vedúce k jeho uplatneniu v spoločnosti. Pokiaľ ide o materiálne podmienky, tie sa realizujú prostredníctvom povinnosti rodičov podieľať sa na vyživovacej povinnosti k svojim deťom podľa kritérií uvedených v ust. § 85 ods. 2 Zákona o rodine (v SR § 62 ods. 2 Zákona o rodine), pričom povinnosťou súdu pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti u každého z rodičov je prihliadať na to, kto z rodičov sa osobne stará o svoje deti, pričom tento podiel osobnej starostlivosti by sa mal vždy zohľadniť pri posudzovaní rozsahu vyživovacej povinnosti u každého z rodičov osobitne, v závislosti od veku a vyspelosti dieťaťa. Ak sa rodič svojím úmyselným konaním, pre ktoré bola na neho uvalená väzba a pre ktoré bol následne odsúdený na trest väzenia (odňatia slobody), zbavil objektívnej možnosti plniť svoju vyživovaciu povinnosť voči svojmu maloletému dieťaťu, nemožno túto skutočnosť pričítať na ťarchu tohto dieťaťa, ktoré podľa čl. 32 ods. 4 Listiny má základné právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť. Opačný výklad vedie k absurdným dôsledkom. Taký výklad by potom viedol k extrémnemu dôsledku, podľa ktorého by sa rodič úmyselným trestným činom voči maloletému dieťaťu, prípadne druhému z rodičov s následným uvalením väzby a uložením trestu väzenia po právoplatnom odsúdení „zbavil“, resp. „mohol zbaviť“ vyživovacej povinnosti voči svojmu maloletému dieťaťu.“

12. Odvolací súd ďalej zdôrazňuje, že v konaniach podľa Civilného mimosporového poriadku preskúmava napadnuté rozhodnutie v celom rozsahu (§ 65 CMP), a preto nie je viazaný rozsahom ani dôvodmi odvolania. Účelom odvolacieho konania je zabezpečiť zákonnosť a spravodlivosť rozhodnutia, nie len odstrániť prípadné pochybenia namietané odvolateľom. Z toho dôvodu môže odvolací súd rozhodnúť aj v neprospech odvolateľa, ak to vyžaduje ochrana záujmu maloletých detí, ktorý je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní súdu vo veciach maloletých detí (§ 5 Zákona o rodine). V prejednávanej veci odvolací súd po preskúmaní pomerov účastníkov dospel k záveru, podľa ktorého výživné určené súdom prvej inštancie nezodpovedá odôvodneným potrebám maloletých ani možnostiam povinného rodiča, a preto bolo potrebné rozhodnutie zmeniť aj nad rámec odvolacieho návrhu otca.

13. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že mesačné náklady na maloletého A. predstavujú približne 211,52 € (strava, školské pomôcky, oblečenie, obuv, mobil, futbalový krúžok, posilňovňa, fondy, vreckové), na maloletého C. 210,77 € (strava, školské pomôcky, oblečenie, obuv, mobil, futbalový

krúžok, posilňovňa, fondy, vreckové) a na maloletého D. 168,42 € (strava, školské pomôcky, oblečenie, obuv, mobil, futbalový krúžok, fondy). Odvolací súd v tejto súvislosti podotýka, že takto ustálenú výšku odôvodnených nákladov maloletých možno vyhodnotiť ako minimálnu, po zohľadnení okolností, že výška dosiaľ určeného výživného ako aj obdobia bez príjmu nedovoľovali matke vyššie výdavky. Dodáva, že maloleté deti sú v pubertálnom veku, ktoré sa vyznačuje zvýšeným rastom a s tým spojenými nárokmi na stravovanie a ošatenie. Staršie deti v priebehu konania navyše končili základnú školu a mladší D. prešiel na druhý stupeň základnej školy; s nástupom na vyšší stupeň školskej dochádzky sa zvyšujú aj výdavky na školské potreby, cestovanie, záujmy a podobne.

14. Odvolací súd ďalej pri svojom rozhodnutí prihliadol tomu, že matka kvôli zhoršenému zdravotnému stavu má zvýšené výdavky na lieky, ale najmä má sťaženú možnosť sa zamestnať a dosahovať príjem. Taktiež sama zabezpečuje deťom bytové potreby (vlastnú nehnuteľnosť nevlastní), ale aj inú (osobnú) starostlivosť, na ktorej sa otec nepodieľa.

15. Uvedené vo vzájomnej súvislosti musel vziať odvolací súd do úvahy, a preto súdom prvej inštancie určené výživné, hoci bolo upravené v súlade s Metodikou (ktorá je však len vodítkom na úpravu výživného a je možné sa v odôvodnených prípadoch od nej odchýliť), považoval v prejednávanej veci za nedostatočné. Preto pristúpil k zmene napadnutého rozsudku a k zvýšeniu výživného, ktoré podľa názoru odvolacieho súdu zodpovedá zmeneným pomerom, najmä podstatnému rastu oprávnených výdavkov na maloletých, ako aj zníženiu príjmu matky a zhoršeniu jej zdravotného stavu od posledného určenia výživného.

16. Odvolací súd, na rozdiel od prvostupňového súdu, dospel k záveru, podľa ktorého primeraným výživným za daných okolností je 500 eur mesačne spolu na všetky deti, t. j. cca 50 % z príjmu povinnej osoby. Takýto rozsah možno považovať za primeraný, nakoľko otcovi by po zaplatení výživného zostala rovnaká suma, ako jeho trom deťom, ktoré vzhľadom na životnú etapu (prudký rast) majú výdavky na stravovanie a ošatenie aj vyššie ako dospelá osoba. Následne výživné rozdelil podľa veku a potrieb detí, v prospech starších vo výške 180 eur mesačne a na mladšieho 140 eur mesačne.

17. Odvolací súd vzhľadom na zmenu výšky výživného musel zmeniť aj nedoplatok na zvýšenom výživnom, a to za obdobie od podania návrhu 21.05.2024 do 30.11.2025, teda do rozhodnutia odvolacieho súdu.

18. Keďže otec počas uvedeného obdobia výživné nehradil, nedoplatok predstavuje rozdiel medzi novo určeným a pôvodným výživným za celé obdobie, vrátane pomernej časti za mesiac máj 2024. Pri výpočte odvolací súd vychádzal z rozdielu 80 eur na A., 90 eur na C. a 60 eur na D., zohľadnil 18 celých mesiacov od júna 2024 do novembra 2025 a pomernú časť za 11 dní v máji 2024. Nedoplatok predstavuje 1 468,39 eur na A., 1 651,94 eur na C. a 1 101,29 eur na D., spolu 4 221,62 eur.

19. Vzhľadom na skutočnosť, že otec výživné neplatí a jeho dlh sa priebežne zvyšuje, odvolací súd nevidel dôvod povoliť splátky, pretože by to viedlo k ďalšiemu odďaľovaniu uspokojenia základných potrieb maloletých detí. Z uvedených dôvodov odvolací súd uložil otcovi povinnosť uhradiť celý nedoplatok do 30 dní od právoplatnosti rozsudku.

20. Odvolací súd sa zaoberal aj námietkou otca, podľa ktorej mu bude narastať dlh, keďže je vo výkone trestu a nemá z čoho platiť výživné. V tejto súvislosti odvolací súd zdôrazňuje, že určenie výživného v primeranej výške je povinnosťou súdu bez ohľadu na aktuálnu platobnú schopnosť povinného, pretože prvoradým hľadiskom je záujem maloletých detí (§ 5 Zákona o rodine). Výživné bude v prípade jeho neplnenia zabezpečené prostredníctvom náhradného výživného, ktoré vypláca úrad práce, sociálnych vecí a rodiny. Tento následne uplatňuje regres voči povinnému rodičovi, a to v rámci už vedeného exekučného konania alebo prostredníctvom ďalších zákonných postupov. Skutočnosť, že povinnému vznikne pohľadávka (voči deťom resp. štátu), nemôže byť dôvodom na zníženie výživného, pretože ide o zákonný mechanizmus ochrany maloletých detí. Odvolací súd preto konštatuje, že aj keď povinný v súčasnosti nemôže plniť dobrovoľne svoju vyživovaciu povinnosť, táto trvá a bude vymáhaná zákonným spôsobom. Určená výška výživného zohľadňuje potreby detí a možnosti povinného rodiča v prípade riadneho výkonu práce, pokiaľ by nevykonával trest odňatia slobody, ktorý právny názor už bol odôvodnený vyššie.

21. Odvolací súd pre úplnosť vo výroku III. tohto rozsudku doplnil, že dochádza k zmene predchádzajúceho rozsudku o úprave výživného.

22. O náhrade trov odvolacieho a prvostupňového konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 a 2 CSP v spojení s § 52 CMP nezisťiac dôvody, pre ktoré by bolo spravodlivé priznať niektorému z účastníkov ich náhradu podľa § 55 CMP.

23. Toto rozhodnutie bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3 (za) : 0 (proti).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku **o d v o l a n i e** nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).